

METODOLOŠKO POJASNILO

Andreja Intihar

INDEKSI CEN STORITEV PRI PROIZVAJALCIH

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Indeksi cen storitev pri proizvajalcih, Slovenija, četrtno (Prva objava)

Oktober 2021

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objavljanja podatkov o indeksih cen storitev pri proizvajalcih je prikaz četrletnega gibanja cen storitev v izbranih dejavnostih, ki jih podjetja kot proizvajalci storitev zagotavljajo vsem svojim kupcem.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2019/2152 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike \(CELEX: 32019R2152\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je storitev, ki je za določeno opazovano dejavnost tipična in jo podjetje pogosto opravlja za svoje kupce ter s katere prodajo ustvari velik delež prihodkov. Objavljeni podatki se nanašajo na poslovanje podjetij z vsemi subjekti (B2All); vključena je prodaja storitev podjetjem (B2B) in zasebnim potrošnikom (B2C). Med prodajo storitev podjetjem uvrščamo tudi prodajo javnemu sektorju – državi (B2G).

Tipično storitev proizvajalca določamo skladno z razvrstitvijo njegove dejavnosti po SKD 2008.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota opazovanja je podjetje, ki kot proizvajalec nudi svoje storitve poslovnim uporabnikom in/ali zasebnim potrošnikom v vsaj eni izmed naslednjih dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 (SKD 2008): H49 Kopenski promet; cevovodni transport, H50 Vodni promet, H51 Zračni promet, H52 Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti, H53 Poštna in kurirska dejavnost, I55 Gostinske nastanitvene dejavnosti, I56 Dejavnost strežbe jedi in pijač, J58 Založništvo, J59 Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi, J60 Radijska in televizijska dejavnost, J61 Telekomunikacijske dejavnosti, J62 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti, J63 Druge informacijske dejavnosti, L68 Poslovanje z nepremičninami, M69 Pravne in računovodske dejavnosti, M70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje, M71 Arhitekturno in tehnično projektiranje; tehnično preizkušanje in analiziranje, M73 Ogllaševanje in raziskovanje trga, M74 Druge strokovne in tehnične dejavnosti, N77 Dajanje v najem in zakup, N78 Zaposlovalne dejavnosti, N79 Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti, N80 Varovanje in poizvedovalne dejavnosti, N81 Dejavnost oskrbe

stavb in okolice, N82 Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti.

Indeksi cen storitev pri proizvajalcih pokrivajo šest področij po SKD 2008: H Promet in skladiščenje, I Gostinstvo, J Informacijske in komunikacijske dejavnosti, L Poslovanje z nepremičninami, M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (razen M70.1, M72, M75) in N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti.

Seznam enot, ki jih opazujemo v tem raziskovanju, določimo na podlagi metode zajema s premakljivim pragom. Naš vir je vzorčni okvir podjetij Statističnega poslovnega registra Slovenije. Glavni merili za vključitev sta dejavnost, v kateri je poslovni subjekt registriran oz. v kateri posluje, in čisti letni prihodek od prodaje storitev. Na podlagi podatkov iz statističnega raziskovanja Strukturna statistika podjetij poslovne subjekte v posamezni dejavnosti najprej razvrstimo padajoče po prihodku, nato pa izberemo toliko enot z začetka seznama, da njihov prihodek doseže določen delež (približno 60 %) celotnega prihodka vseh poslovnih subjektov, registriranih v določeni dejavnosti. Če je v kakšni opazovani dejavnosti le pet ali manj enot, na seznam enot opazovanja vključimo vse te enote.

V letu 2021 smo revidirali in razširili seznam storitev, katerih cene spremljamo, ter seznam podjetij, ki sporočajo cene, in s tem izboljšali kakovost indeksov. V raziskovanje je vključenih 1.198 podjetij, ki četrtletno sporočajo cene za 5.288 storitev.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo četrtletno. Pridobivamo jih iz raziskovanja Cene storitev pri proizvajalcih.

Podatkovni viri zanj so:

- elektronski vprašalnik Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL), ki ga opazovane enote dobijo na začetku leta. Posamezna enota nato vsako četrtletje vpiše v vprašalnik prodajne cene storitev v opazovanem četrtletju ter ga odda prek spletne aplikacije eSTAT. (Vprašalniki so individualno oblikovani, kar pomeni, da so v njih navedene samo tiste storitve, katerih cene je enota sporočala v preteklem referenčnem obdobju.) Z vprašalniki skupaj zberemo okoli 95 % cen storitev.
- tarife oz. ceniki, objavljeni na svetovnem spletu. Iz tega podatkovnega vira pridobimo okoli 5 % cen storitev.

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Cena storitve pri proizvajalcu je cena, po kateri podjetje kot proizvajalec storitve zaračuna opravljeno storitev kupcu. To je cena, od katere so odšteti

davek na dodano vrednost, taksa, rabat in drugi popusti, ki jih proizvajalec odobri kupcu, prištete pa so ji subvencije, če jih proizvajalec prejme za posamezno storitev.

Indeks cen storitev pri proizvajalcih meri gibanje transakcijskih cen storitev med različnimi četrletji. Objavljamo indekse s premično osnovo, tj. verižne indekse (tekoče četrletje glede na zadnje četrletje prejšnjega leta, glede na prejšnje četrletje in glede na isto četrletje prejšnjega leta, povprečje četrletij tekočega leta glede na povprečje istih četrletij prejšnjega leta), in indeks s stalno osnovo, tj. bazni indeks (tekoče četrletje glede na povprečje leta 2015).

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki se objavljajo po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 (SKD 2008). Klasifikacija je dostopna na spletnem naslovu <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Urejanje podatkov med logično kontrolo vhodnih podatkov izvajamo ročno. Gre za individualno odpravljanje slučajnih in sistematičnih napak v podatkih. Če vrednosti manjkajo, pa pri urejanju oz. vstavljanju podatkov uporabimo kombinacijo ročnega in avtomatskega urejanja. Podatke vstavljamo ročno, ko uporabimo metodo uporabe zgodovinskih podatkov ali metodo zunanega darovalca. Vstavljanje podatkov po metodi povprečne vrednosti pa izvedemo avtomatsko s sistemskimi popravki.

Po metodi uporabe zgodovinskih podatkov nadomestimo manjkajoče cene s cenami, ki so jih enote sporočile v prejšnjem četrletju. Po metodi zunanega darovalca dobimo manjkajoče cene tako, da iz prejšnje in tekoče cene nadomestne storitve izračunamo odstotek vrednosti spremembe cene, potem pa s tem odstotkom pomnožimo ceno, ki je veljala v prejšnjem četrletju za storitev, za katero nam enota ni sporočila tekoče cene. Po metodi povprečne vrednosti manjkajoče cene nadomestimo s povprečno vrednostjo spremembe cen znotraj določenega razreda ali skupine ali oddelka dejavnosti iz SKD 2008, v katero sodi storitev, za katero vstavljamo ceno.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem izboljšujemo reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v

določeni časovni točki.

Vir podatkov za pripravo uteži je statistično raziskovanje Strukturna statistika podjetij. Pri izračunu upoštevamo čiste letne prihodke od prodaje storitev v opazovanih SKD dejavnostih, indeksirane z ustreznim indeksom cen storitev pri proizvajalcih. Uteži spreminjamo vsako leto. V letu 2021 temeljijo na podatkih o prihodkih iz leta 2019, prilagojenih z indeksom X–XII 2020 / Ø 2019.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Individualni indeks cen za posamezno storitev izračunamo tako, da ceno storitve v posameznem četrtnem primerjamo z njeno ceno v četrtem četrtnem prejšnjega leta. Iz individualnih indeksov cen storitev nato s tehtano aritmetično sredino izračunamo agregatne indekse cen na ravni razreda ali skupine in oddelka dejavnosti (po SKD 2008). Agregatne indekse cen storitev nadalje združujemo na višjih ravneh vse do skupnega indeksa. Vsak tako izračunani agregatni indeks (četrto četrtno prejšnjega leta = 100) je Laspeyresov indeks fiksnega tipa; to pomeni, da se izračuna z utežmi iz istega baznega ponderacijskega obdobja in na podlagi zajema istih storitev.

V letu 2018 smo indekse verižno povezali prek nove indeksne baze, tj. leta 2015 (povprečje 2015 = 100). Osnova za izračunavanje vseh indeksov je tako povprečje 2015.

Več o indeksnih številih lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Indeksna števila](#).

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »z«. Če ni pojava ali ni podatka, manjkajoči podatek nadomestimo z znamenjema »-« oz. »...«.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Cene in inflacija](#) – Cene v proizvodnji in storitvah. Objavljamo indekse, ki odražajo poslovanje podjetij z vsemi subjekti. Indekse, ki odražajo poslovanje med podjetji, objavljamo ločeno.

Vse indekse objavljamo po SKD 2008 (področje, oddelek, skupina).

- Prva objava (Cene in inflacija, Cene v proizvodnji in storitvah): »Indeksi cen storitev pri proizvajalcih, Slovenija, četrtno«
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Časovna vrsta indeksov, ki odraža poslovanje podjetij z vsemi subjekti, je za dejavnosti H50, H51, H53, J61, J62, J63, M69, M70.2, M71, M73, N78 in N80, na voljo od leta 2010 naprej. Za področje H ter dejavnosti H49, H52 in H81 je na voljo od leta 2017 naprej. Za področji I, L ter dejavnosti I55, I56, L68, N77 in N79 je na voljo od leta 2018 naprej. Za področja J, M (razen za M70.1, M72, M75), N ter dejavnosti J58, J59, J60, N74 in N82 pa od leta 2020 naprej.

Časovna vrsta indeksov, ki odraža poslovanje med podjetji, je za dejavnosti H49.4, H50.1_H50.2, H51, H52.1, H52.24, H53.1, H53.2, J61, J62, J63, M69_M70.2, M71, M73, N78, N80, N81.2 in njihov agregat, na voljo od leta 2006 naprej. Indeksi za dodatne skupine v dejavnostih H49, H52 in N81 so na voljo od leta 2017 naprej. Indeksi za dejavnosti I55, I56, L68, N77, N79 in za dejavnosti J58, J59, J60, M74, N82 pa so na voljo od leta 2018 oz. od leta 2020 naprej.

Prelomov v časovnih vrstah ni.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL)

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL)

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure: (ESMS):
STSSERV_ESMS31_A_SI_2019,
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/sts_os_pp_esms_si.htm